

نومرو : ۲۴

شیریلک هر جمنه نمر اولونور

برنجی سنه

شرائط اشتراك :
سنه لکی ۳۰ ، آلتی آیانی
۲۰ غروشد

ملاك اجنبیه ایچون :
سنه لکی ۱۰ ، آلتی آیانی ۶ قراقدر . اعلانات
ایچون اداره مأموری محمدذهنی بکه مراجعت ایدیلیر .

۲۹ ابول افرنجی
۱۹۱۰

۱۶ ایلول ۱۳۲۶

صاحب امتیازی
شهیندر زاده قابلی
امیر علمی

اداره و تحریر محلی :
نجفال اوغلی جاده سنده دائره مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتمه لی در .

نسخه سی هی رده
۳۰ باره در .

۲۵ رمضان ۳۲۸

وَأَعِظُوا بِالْوَعْدِ : إِنَّمَا نَرْفَعُ الْقَوْمَ بِمَا كَانُوا

دروازه حسن حصین و حصار متین قطعه هندوستان . که عبارت از قطعه افغانستان باشد برای تجارت دولت مذکور بطریق مساوات باز نموده بود و عجز آنکه در قریه «کرید» طرقتاری افکار نابکار (روسی) را بخوده و از دوستی خلیفه روی زمین که مرجع و پیشوای عموم ملل و دول اسلامی میباشد و منافع و مادی کلی اسلام بدان دولت معظم مربوطیت دارند و دولت انگلیز دفعتاً پولتیک خود را تغییر دادن باده حیرت است . و از غلبه غلای ملت انگلیز بسیار جای تعجب .

[مابعدی وار]

حکایت

امام غزالی نک مهم براری

کتاب مضمون به

علی غیر امله

فان قيل فلم لا يجوز كشف هذا السر مع هؤلاء ؟
فيقال لانهم احوالوا ان تكون هذه الصفات لغیر الله تعالى
فاذا ذكرت هذا لبعضهم كفرك وقال انك تصف نفسك
بما هي صفة الاله على الخصوص وكنك تدعي الالهية
لنفسك .

بوسرك كشي نمة جائز دكلدر ، دنیلیرسه جواب
ویریلیر که اونلر بوصفتلری جناب حقدن غیریهی حقند
محال کوردیلار و بو فکرک عکسکی درمیان ایدنلری
بعضیلری تکفیر ایدر و دیگرک: سن جناب حقه خاص
اولان صفتی نفسکه عطف ایدیور و عاداً دعوائی
الوہیت ایلورسک .

ایسته شو سوزلرله جناب امامی احتیاطه سوق ایدن
اسباب میدانہ چیقور . متفکرین سالفهتی ، تکفیر
مسئلهسی چوق دوشوندیر بریدی . فی الواقع بر فکر
ثابت صاپلانمش و محاکمهسی محدود فقہلر اللہہ تکفیر
دهشتی بر سلاح ایدی . بونلر معارضلرله چوق دفعه
قاعدہ و اصول دائر مسندہ مباحثه و مناقشہ ایدمک پرده
اونلری جناب القلم فساد عقیدہ ایلہ اتهام و تکفیری
دها موجز و قولای بولورلردی .

بوکون بیله بویله کسه لک قیایسی بولونیور ، بونلر
موضوعی قدر عالی و واسع اولان فکر جلیل اسلامیته ایکنه
دهلیکی قدر طار بریحان باقارلر و کنیش وجدانلری
اقناع ایتمک قدر اوافق بر بارجه کوررلر . صوکراده
کورمه مدکلری یردن بحث ایدنی اللرندن کلیرسه علناً ،
کلرزه کیزلیجه تکفیر قدر یوررلر . بویله صغیر الرأس
و محدود الحما که علما ، اسلام ایچون هر عصرده بلا
کیلمشتر و حراندیش اسلامیته طار بر ساحه ویرمکه
جالیلمشلردر .

فان قيل فلم احوالوا ان تكون هذه الصفة لله ولغير الله
ايضاً فيقال انهم قالوا كما يستحيل في ذوات المكلان ان يجتمع
اثنان في مكان واحد فيستحيل ايضاً ان يجتمع اثنان
لا في مكان لانه اما استحال وجود جسمين في مكان
واحد لانه لواجتماع لم يتحيز احدهما عن الآخر فلذلك
لو وجد اثنان كل واحد منهما ليس في مكان فم يحصل
التمييز والفرق ولهذا لم يجتمع سوادان في محل واحد
حتى قيل المثلان متضادان .

ندایر لازمه وجود علیل ملت اسلامی اعلان علنی بظهور
نرسیده بود . و ندای « و اما » بکوش هوش عالم اسلام
برنجورده بود . بناءً علیه هر جزای اجزای ملت اسلام
در کوشه و اطراف جهان بکمال اسارت و افسردگی و تمام
مذلت و انواع ناخوشی منوی . و اسراش ساری مادی
کرتار بودند . چنانچه بعض از آنها هلاک گردیده . و برخی
در حالت تحمیه میباشد و جوی درخوف در جای اوجاع مرض
مضمه و سرک فجته . همچنان مانده اند .

و تئاکه درین عصر ترقی حصار آتیه اسلامی ندای تعاون
و همدردی ملت و اعلان ممانه و معالجه علت از طرف حکمای
اسلام بسمع افراد امت « محمدی » برخورد و اجرای احکام
(انما المؤمنون اخوة) (و اعتصموا بحبل الله جميعاً) بر سر کار آمد
بنا بر آن لازم گردیده که هر ملت احوال درد و اسراش مضمه
خود را برای حکمای حاذق دارالخلافه عثمانی ، طلبه های
نورسیده مکتب طری ایرانی از روی حقیقت بیان نماید .
تا بک آن اول در ندایر لازمه ابتدائی معالجه هیئت اجتماعی
اسلامی سی و کوشش بپیل آید .

تا این وجود افسرده پاره پاره ملت موحده اسلام قدری
روی بتدرستی نماید و همه شان یکدست و یکدل گردیده
متفقاً در سخت وجود خود را جدو جعد بپیل بیاورند تا آنکه
بعد ازین « صبر ایوب » صحت یاب گردیده در عالم انسانیت بر
محافظه حقوق خود را موفق و مقتدر گردند .

لهذا از آنجه اول وجودیکه در وقت حاضر عرض
مضمه کرتار و موت فجته را در انتظار میباشد ، قطعه یکس
افغانستان است . زیرا مدت مدیدیت که وجود این بقعه
بنا بر فقدان نور علم و عرفان در تحت قوای حاکمیت منوی
و بیخیه غدر و تمدی دولت انگلیز در کمال افشار میباشد و مثال
مرض مضمه گاه قوای طبیعت بر مرض غالب میگردد . و گاه
قوای مرض بر طبیعت مکر با وجود آنهم تاحال ظاهراً قوای
بدن مملکت بتجلیل نرسیده . و مرض عارضه که عبارت از
پولتیک دولت انگلیز بود باشد همیشه در جریان است . اگرچه
دولت انگلیز هر آن قدر بحیل و مکار و مطلب آشنا و غدار
و دشمن دینی و دولتی گفته میشود باز هم بر تقدیر از موت
فجته که عبارت از دولت (روس) باشد بهتر است زیرا دولت
انگلیز تاحال بصورت علی اینچنین نکرده که با انهدام ارکان
دینی و یا بر بادی ناموس مانی ، و یا تغییر عادات قومی ، و یا
محویت و تحقیر احکام مذهبی و یا خرابی مبادی مملکت محکومه
خود ظاهراً مداخلت کرده باشد مگر بعد از سرور زمان و نفوذ
قوای حاکمیت و تسلط تمام . چنانچه از معامله و مشاور که
باسکان قطعه هند نمود و مینماید ظاهر و هوید است . ولی
دولت روس که موت فجته قرار داده شده سراسر بمکس آنست
که انتظار سرور زمان و یا تسلط تمام را ندارد . چنانچه از
معامله ظالمانه که با اسلام قطعه ترکستان ، و بخارا ، و خیوه ،
و قفقاز ، و غیره بلاد اسلامیته محکومه خود نموده و مینماید ایضاً
مملو مدار و آشکار است .

بناءً علیه در عالم مدینیت خاطر که نظر کرده میشود برای
دول و ملل اسلام و خصوصاً برای دولت افغانستان از سبب
خوش رفتاری و سلوک ظاهری موفقی دولت انگلیز تا زمان
که بر عهد و پیمان خود استوار باشد اتفاق دیگر دولت فرنگ را
بر آن مقدم ننماید . و دولت انگلیز نیز بنا بر احتیاج کلی
که با دول و ملل اسلام که دارد میباشد که در هیچ وقت از
دوستی و اتفاق دول و ملل اسلامی دوری نکشند . زیرا
شوکت و شان و عنوان امپراطوری که داد همه از برکت سایه
ملل اسلامیته پیدا کرده . لهذا در هر وقت لازم دارد و مینماید
که دولت انگلیز با دول و ملل اسلامیته دوست متفق و همدرد
بود باشد .

مگر با وجود این دلائل که بطریق اجمال نکاشته شده
فقره که در اید وقت بادی حیرت و موجب تعجب گردیده
ایست . که دولت انگلیز چه سان دفعتاً از دوستی دول
و ملل اسلامیته روی گشایند و پولتیک خود را تغییر داده و با
دشمن قدیمی و معاند حقیقی و مدعی ضبط و استیلا نمودن
هندوستان که عبارت از دولت روس باشد هم عهد و دوست
گردیده و بر عهد و پیمان آن اعتماد مینماید . و بدست خود

جسم بر قونده مغازه سیده آجیلدی . تموزک ایکنجی
کونی هر اصنافدن و هر قلوبدن ایکیشر ذات ایلہ جمعیت
ارکانندن بغض ذوات کرام و جمعیت ریئسی و سرخصمز
قهرمان حریت سوکیلی ایوب صبری بک حاضر اولدیندی
خالده رسم کشادی اجرا اولمشدر . مذکور مغازه ده
بوکون اون آلتی دین قرداشمز جالیلمشده اولوب
یقینده بکرمی بش او توزه ابلاغی مأمول قویدر .

هذه من فضل ربی ومن الله التوفيق

مشروطیتی شانی بر صورتده اعلان ایدن مناسرتک
ترقی خصوصنده ملت نامنه ایلاک اعمال انتخابه آچان
ینه مناسرت اولدیندن افتخار ایتلی یز . مغازه نک آچلمه
سنه برنجی همت ، شهرمز اصنافک معاوتی اولدیندن
محترم اصنافی تقدیر لرله آلقیشلار یز . ایکنجی همت که
فوق العاده در . مجسم حیت اولان عسکری قلوبی
اعضای ذوی الاحترامیله عثمانی شرق یزاری مدیرینک
و برر شعبان اقدینک و سایر بر قاج ارباب حیتک معاوتیله
وجود بولمشدر که بو وطن پروری نه قدر تقدیر ایتسه
آزدر .

یاشاسین ارباب حیت

عموم اصنافک قلوبه و یردبکی معاش آلتی یوز
غروشی یکمز . بناءً علیه اوزون سوزک قیصهسی
شودر : برنجیسی حسن نیت ، ایکنجیسی ثبات ،
اوچنجیسی غیرتدر . اوت حسن نیت ثبات و غیرت
سایمسنده در که یدی سکر بیک غروشلاق بر قوتله
قوجه قونده اعمال انتخابهسی آچیلهرق یار و اغیارده
قارشی منتظم بر حاله قولیقهده در . شمدی دردنجی
بر شی ده قالمشدر که اوده قسماً موجوددر . متین
بر انجادا اوت برره قدر متفق . لکن متین دکلر .
انقازی اتحاد مزمنی متانلشد بر مضمه هر حالده لازمدر .
او قدر که کره ارضده موجود اوچ یوز میلیون مسلمان
موجود اولدیندی بیلوب موجودیت یزی اورویا به و آسریا به
طانتدیر می یز . اورویا بک یز مسلمانلره روا کوریلن
ظلمندن وزنجیر اسارتدن ارتق قورتلمی یز . یوقسه
اسکیسی کی بر بریمز علیهنه بری بریمزی چکه مامک
جمعیتدن قلوبدن خوشلانماق و بر طاقم نامشروع
فرقه لره انتساب اتمک کی فنالقهده دوام اولنورسه
وطن مزیده ناموس مزله برابر تهلکهیه اتمه جقمزی هیچ
بر وقت خاطر دن چیقار مامی یز . و الحاصل اوزون
سوزک قیصهسی شودر . اتحاد حیانتدر تفرقه نماتدر .

اتحاد و ترقی جمعیتی

مناسرت یسجی تجارت قلبی

هیئت ادارهسی

باصفییه

از افغانستان

مرض مضمه — و موت فجته

چونکه تاحال در عالم اسلامیت از طرف حکمای حاذق
ملت و اطبای هیئت اجتماعیته است . برای ممانه و اتخاذ

اگر صوریلکه بوصفترک جناب حق و غیره
حقند اطلاقی نهدن محال کوردیلر ؟ جوابنده دیرلرکه
مکان صاحبی اولان شیلردن ایکسینک بر مکانه اجتماعی
محال اولدینی کی هیچ بر مکانه اولمایه رق اجتماعی ده
عالدر . زیرا ایکی جسمک بر مکانه اجتماعی شونک
ایچون محالدرکه شاید اجتماع ایسهلر ، یکدیگرندن تمیز
ایدلهلری ممکندردر . بر مکانه اولمایه رق اجتماعی
تصور ایدلسه ، فرق و تمیز ناصل حاصل اولور ؟ بو
سببه منی درکه بر مکانه ایکی « قاره لک » اجتماع ایدله من
وبونک ایچوندر که بر بریشک مثل اولان ایکی شی
یکدیگرینک متضادی در .

[صوکی وار]

مطبوعات

شو کونلرده آوروپا مطبوعاتک صحیفه لری، عثمانلی
ایشلرینه دائر مقالات و مناقشات ایله طولودر . اوروپا
افکار عمومی سنک حقمزده نهلر دوشوندیکنی قارلار مزه
بیادیرمکی فائده لی بولدق . نتیجه ده هر عثمانلی نک روضعت
حاضره مزدن نمون قالاچقنه و مشروطیت مبعاه مزله
اسکی اداه حقنده دهاکوزل و سلیم فکرلر ایدینه جکنه
امینر .

فرانسه مطبوعاتی

کنج ترکیابی « اسقامیل کاغندن یایلمش بر
بر حصار » عد ایدن مشهور شانتاژی « تان » غزنه سی
دیون عمومی ایله عثمانلی باقنه سنک تعبیر آخرله فرانسه
منافعی علمیه اوجیش انتریقجه کی بانکرک مدافعه منافعی
درعهده ایتش و بونلرک در میان ایدله کی شرائطه باش
ایکمزسه ، استقراضه موفق اولمایه جقمزی انذار
ایله مش ایدی .

بو مقاله مطبوعات یومیه مزک نظر دقتندن قاجدینی
حاله « حکمت » تان و رفقاسنک مقصدنی کشف
ایتش و کنج مالیه ناظر مزک اقتحامه مجبور اولدینی
مشکلاتی میدانه قوعش ایدی .

اوققدن بری تان غزنه سی واکا اتباعاً اکثر
فرانسز اوراقی وطن و ملتیز علمنده یازماق هذیان
براقیدیلر . لکن کنج ترکیاده بویه یاطیردیلره بابوچ برا
قهجق کیمسه اولمادینی فرق ایتک ایچون تان چوق
یکله مدی . شیمدی ستولری ستلرله ، سرزنشله
طولودر . جلوه لی ماریان ، کنج عثمی نانکورلکه اتهام
ایدیور ا دیلک که ساخته متهورلر ، مناسز تهدیدلر
دورمه سی یکمش و ناز و نیاز زمانی کشدر . بوکافوق
الحدمنون اولورز . لکن آرتق چورولک تحته یه باصما
یاجقمزی ، بالاندن مواعید ایله قانما یاجقمزی فرانسز
نیلمل درلر .

جزایر و تونسده نشر ایدیلن یایس غزنه لرنک
اسلام و ترکله قارشى تجویز ایتدیکی هذیانلره کلنجه :
بوکی سرسملرک نشر ایتدیکی آوراقه جواب و اهمیت
ویرمک بزم ایچون ذلتدر .

روس مطبوعاتی

روسیانک بویولک غزنه لری حالا بارباروس خیرالدین
و طورغود رئیس زرهلیارینی ذکر ایتکله مشغول .
قوجه ارسلانلر اسملری بیله سوکیلی قومشولرمزه
برحالت وجد و استغراق وریبور ،

غزنه لر ، بو ایکی زرهلی ایچون ایکی فرقه اولشلر ،
بر طاقی « بونار اسکندر . بر یازه ایتز » دیور .
دیگرلری « یازمکیلر ، هانیا شو قاره دکزده محصور
قالدینی ایچون ژاپونلرک باطیرامادینی ساحورده زرهلیار ،
عجبا بونلر ده ایکی ی ؟ « جوانی وریبور . بوتون بو
مسئله لک قره دکزده تفوق بحری فکرندن ایلری
کلدیکی دوشونیلرسه شو آرهلق روسیه مطبوعاتک
« آه قانوزم » چیترنده « آه قره دکزم » عنوانی بر
مضحکله اوینادینی کوریابر .

طرزوزن لمانسک مکمل بر تجارت لمانی حالته قو-
نلای حکومت مشروطه مزجه مقرر اولدینی و نافع
نظار تنجه بوباده برچوق تصور ایدله بولونیلدینی معلومدر .
قومشومن مطبوعاتی بوکاده تأسف ایدیورلر . باطومک
تجارتی طرزونه یکجهک ، دیورلر . محترم قومشومنک
خاطری ایچون طرزونی اعمار و احیادن وازیکجه میه جکمزدن
روسیه مطبوعاتنه « آرتق تورکیانک تعالی و ترقیسنه
آلیشقین کوزیه باقملرنی » وایکی ده برده تحیر و تعجبه
دوشمه لرنی توصیه ایدرز .

آلمان و اوستریا

فرانسزلی ایتدکاری طوزاغه دوشورمش
اولان مقتدر المانلر ، اوینانان قومدیابی کال شوق ایله
سیر ایدیورلر . بوتون المان مطبوعاتی لهمزده کوزل
مقاله لری یازیور . غالباً لک سوکی شو المانلره صیق فقی
دوست اولاجنز . سیاستلری مانر ، کندیلری غیور .

بلغار غزنه لری

بولغار مطبوعاتی شو کونلرده « ماکدونیا »
مرشیه لریله مامودر . قالمابا ، دینونیک ، وده جرنایکی
غزنه لرک مقاله لریته « افول ایدن خولیالر » و یاخود
« کابوله نتیجه لرن رؤیالر » سرنامیه سی وریله بیلر .
قالمابا غزنه سنک بعض مقالاتنده کولونه جک صافد
لکار وار قاتلا :

معلوم اولدینی اوزره سوکسنلرده روسیه خارجی بولتیقه سی
مسائل دیپلوماسییه برچوق عدم موافقتله دوچار اولش
ایدی . حق روسیه قارشى کنج ترکلریله باش قالدیرمشدیلر .
فقط کنج ترکلر کیمه قارشى باش قالدیرمدیلر ؟ !

دیور ! زوالی چورباچی ! هذیانک بودرجسنی جدآ
نادر کوریلر . « حتی روسیه یه ... زوالی چورباچی .

انگلز مطبوعاتی

انگلز غزنه لرنک آرا صره انگلزلکی طوتیور .
مثلاً نایس جریده مهمه سنک ، روسیه نک ایرانی اشغال
ایتمه سی علمنده یازدینی حقکویانه مقاله بوقیلدندر . اما

دینیه جک که مصرک اشغالی ده بر حقمنز لدر . اوت ،
فقط نایس بونک ده حقمنز اولدینی ادعا و اعتراف
ایدیه بیلر . ایش انگلزلک لکنک طوماسنده در . بوتون انگلتره
جراندی بزه عائد ایشلرده مساعده و عالم اسلامه عائد امورده
معتدل بر لسان قوللانغده مدللر .

برخساق قوعات

استقراض مسئله سی . — کریده مظالم . — فوله را . —
صدراعظم پاشا . — بحران وکلا شایه لری . — جیت خنبه .
— اجنبی مللدر . — پادشاه دیاپتوروس . — مجلس ملی
قومدیابی موقوفلری . — عثمانلی بویولک مانورلری . —
تجارت واپورلری . — بلغارستان مظالمی و تحریات . —
محترم مللک غایان جیتی . — حوران ایشی . — یونانیلر حربیه
حاضرلانیورمشا . — بلغازلر و اسلحه درجی . — مصر
خدیونک استعفا سی . — تورک پهلوانلری . — لیا یحیف
چورباچی . — جزایر — تونسلیلر جیتی . — یونان اتحاد
عسکری جیتی .

استقراض مسئله سی حالا حل ایدله مش ایسه ده
کنج مالیه ناظر مز شرائط مفیده ایله عقد استقراضه
موفق اولاجقنه امیندر . آوستریا مؤسسات مالیه سی
و طنمز قارشى پک مساعده بولوندینی کی انگلزلر
دخی فرانسز لک سیاست سقیمه سنه اشتراک ایتجه لرک
استقراضه اشتراک ایدله جکلری آکلاشیلور . هر حالده
شو استقراض ایشی « کنج تورکیا جیتینک غالیته »
ایله ختام بولاجقدر .

§ کریده خرسیتانلر ، مسلمانلری تعذیب و اعدامه
دوام ایدیورلر . بودفده در بر مسلمان شهادتچیلردر .
بو شهادی مظلومه نک خون سمیدی « انتقام » دیه
باغیر یور . اولجه تخمین ایتدیکنز وجهه کریده مسئله سی
زمین نسیان و لاقیدی به دفن ایدلشد . یونانیلرست
دول اربمه دن قوری تأمیناندن باشقه نه بکله نه بیلدیری ؟
لکن امین اولسونلر که شهیدلری اونو تیه جفنز ، حساب
زمانی البته کلر .

§ قوله راعلت مدعته سنک استانبولده اوراق بر مقیاسده
تخریباتی دوام ایتکده در . تدابیر متخذه نک عدم کفایه سی
خصوصنده ارباب فن متفقدر .

§ صدر اعظم پاشا دون و بانه یه مواصلت ، شهزاده
قاروق افندی بی و موزه خانه بی زیارت ایتشدی . بوسباح
شهر مزه مواصلتی ملحوظلدر .

§ روم غزنه لری شو کونلرده ، قایینه مزده تبدلات
وقوعه کله جکنی یازیورلر ، و بوکا بر اهمیت مخصوصه
عطف ایدیورلر . مشروطی بر حکومتده بحران وکلا
اولسون ، قسماً قایینه لرده تبدلات اولسون ، امور تجاریه
وعاده دندر . بزمه طنمز کوره قایینه ده اوراق تفک
تبدلات وقوعی ممکندر . ازچله خازنجیه ناظر حاضرزی
رفت پاشانک استعفا سی ملحوظلدر . لکن بوتبدلات ،
روم غزنه لرنک ظن ایتدیکی معنلری متضمن اولمایوب
بالعکس بویه برشی اولورسه ده منافع ملیه و ایمجابات
سیاسیه کوزه تیلک مقصدیه اولور . مالیه ناظری جاوید
بکک اوزون مدت اقتصاد ملیمیزی اداره ایدله جکی ایسه
شهیدن آزاده در .